

Knidos Antik Kenti Kazı Başkanı Prof. Dr. Doksanaltı'dan 'itiraf' gibi açıklama

'Biz gittikten sonra kaçakçılar kazıyor'

Muğla'nın Datça ilçesinde bulunan ve antik dönemin en zengin kentlerinden biri konumundaki Knidos Antik Kenti Kazı Başkanı Prof. Dr. Ertekin Mustafa Doksanaltı'dan 'itiraf' gibi açıklama geldi. "Öncele-ri sadece yaz aylarında iki ay çalışırdık. Biz gittikten sonra kaçakçılar kazma-

ya başladılar" diyen Doksanaltı, "milyon dolarlık hazine" sözünü duyan herkesin kazmayı eline aldığını da anlattı. Doksanaltı, "Osmanlı döneminde yurtdışına çıkarılmış eserlerin listelenmesi ve bunların nasıl gittiğinin, yasal durumlarının belirlenmesine yönelik bir çalışma grubunun oluşturulması gerekiyor. '200 kasa eser gitti' deniliyor, Knidos'tan. Bir kasanın içinde bir eser de olabilir, 10 bin eser de olabilir" dedi.

Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doksanaltı, geçen hafta, yurtdışına kaçırılan kültür varlıklarının iadesinin sağlanması ve korunması için kurulan Meclis Araştırma Komisyonu'na yaptığı sunumda 'itiraf' gibi açıklamalarda bulundu. Tarihi eser kaçakçılığına yönelik karşılaştığı sorunları paylaşan Knidos Antik Kenti Kazı Başkanı Doksanaltı'nın anlattıkları Meclis tutanaklarında şöyle yer aldı:

Kaçakçı bir şekilde ulaşıyor:

Çocukluğumdan itibaren hayatımız kazılarda geçti. Birincil olarak, en büyük problemle-

'200 kasa eser gitti' deniyor

"Knidos. Ben dünyanın en şanslı kazı başkanlarından bir tanesiyim. Çünkü kültür anlamında, sosyal anlamda antik dönemin en zengin kentlerinden birini kazıyorum. Dolayısıyla eserleri, yüzyıllardır da yağmaya açık kalmış. 18'inci, 17'nci yüzyıldan itibaren Batılı araştırmacılar, gezginler kente gelmişler ve buradan çıkan eserleri yağmalamışlar. Osmanlı döneminde yurtdışına çıkarılmış eserlerin listelenmesi ve bunların nasıl gittiğine, yasal durumlarının belirlenmesine yönelik bir çalışma grubunun oluşturulması gerekiyor. "200 kasa eser gitti" deniyor, Knidos'tan. Bir kasanın içinde bir eser de olabilir, 10 bin eser de olabilir."

rimiz kaçak kazılar. Kaçak kazılar utanç duyacağımız konularımızdan bir tanesi. Öncelikle güvenlik önlemleri alınmalı. Türkiye, kültür varlıkları konusunda bir cennet. Aynı zamanda bu cennet, bu şansımız diğer taraftan da çok büyük bir şanssızlık. Çünkü arazi, kültür varlıklarının bulunduğu yerler, sit alanları öyle yerlerde ki ne teknik olarak ne insan gücüyle, ne diğer vesilelerle ulaşmak mümkün oluyor ama kaçakçı bir şekilde oraya ulaşıyor. Geniş alanlara hâkimiyet kurmak üzere, gece

görüşlü, hareket duyarlı bu kapanların, kamera sistemlerinin bir an önce kurulması ki bu ciddi anlamda engel olacaktır. Sadece adının bile duyulması, güvenlik kamerası, gece görüşlü ya da foto kapanların kurulmasının adı bile ciddi anlamda caydırıcı bir unsur.

Sayı değil, nitelik artırılmalı:

Ören yerlerinde bekçi sayısının artırılması gerekiyor. Sayı yeterli değil, niteliğin artırıl-

ması, daha donanımlı hale getirilmesi gerekiyor; araç bakımından, teknoloji bakımından. Bu gibi güvenlik önlemleriyle birlikte kazı ve araştırmaların devamlılığı önemli, çünkü bir örenyerinde, bir sit alanında, kazı olduğu müddetçe, bizler orada olduğumuz müddetçe ya da birileri orada olduğu müddetçe, kazı sayısı azalıyor.

Biz çekilince, kaçakçılar kazıyor:

Kazı alanımdan örnek vermek istiyorum: Önceleri sadece yaz aylarında iki ay çalışırdık. Biz gittikten sonra kaçakçılar kazmaya başladılar. Fakat bizim kazılarımızın, bulduğumuz ekonomik katkılar sayesinde, devletin katkısı sayesinde süresi uzadı. Süresi uzayınca bu oran azalmaya başladı. Bizler orada olduğumuz müddetçe bir çekince oluyor, çünkü boş arazide devamlı gezen yetkili birileri oluyor.

Teneke altından kurtulamadık:

Çoğu yerde vatandaş kültür varlığının ne olduğunu bilmiyor. Bulduğu zaman ne yapacağını bilmiyor. Basında "Milyon dolarlık hazine bulundu" şeklinde haberler yer alıyor. Bu gibi haberlere mutlaka engel olunması gerekiyor. "Milyon dolarlık" hazine lafını duyan kazmayı küreği alıyor, örenyerlerine, sit alanlarına yağmalamaya geliyorlar. Ne zaman bir yere gitsen, "Bizim köyde bilmem ne ağa iki teneke altın buldu" diye başlar vatandaş. Bu "iki teneke altın" lafından kurtulamadık senelerce. Yok böyle bir şey, böyle bir şey olması mümkün değil.